

C/2023/1344

29.11.2023

RÅDETS HENSTILLING

af 27. november 2023

om udvikling af socialøkonomiske rammebetingelser

(C/2023/1344)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 292 sammenholdt med artikel 149 og artikel 153, stk. 1, litra h) og j)),

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget ⁽¹⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Den europæiske søjle for sociale rettigheder («søjlen»), der blev proklameret af Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen i fællesskab den 17. november 2017 ⁽²⁾, indeholder en række principper til støtte for retfærdige og velfungerende arbejdsmarkeder og velfærdssystemer. Søjlen omfatter første princip om retten til inkluderende uddannelse og livslang læring af høj kvalitet, andet princip om ligestilling mellem kønnene, tredje princip om lige muligheder, fjerde princip om aktiv støtte til beskæftigelse, femte princip om sikker og fleksibel beskæftigelse og princip 11 og 16-20 om social beskyttelse og inklusion af børn, personer med handicap og hjemløse samt adgang til basale tjenester, sundhedspleje og langtidspleje.
- (2) I juni 2021 gav Det Europæiske Råd i overensstemmelse med Portoerklæringen udtryk for sin tilfredshed med EU's overordnede mål for 2030 fastsat i handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder ⁽³⁾. Disse mål sigter mod at opnå en beskæftigelsesfrekvens på mindst 78 %, en voksendeltagelse i uddannelse på årlig mindst 60 % og mindst 15 millioner færre mennesker i risiko for fattigdom eller social udstødelse (heraf mindst 5 millioner børn). Medlemsstaterne har derefter fastsat nationale mål på alle tre områder for at bidrage til at nå disse fælles mål.
- (3) På trods af de fremskridt, der er gjort i løbet af det seneste årti med hensyn til at mindske fattigdom og social udstødelse, var 95,4 millioner mennesker fortsat i risikozonen i 2021. Fattigdomsrisikoen er steget for personer, der lever i (næsten) arbejdsløse husstande, og graden og varigheden af fattigdommen er blevet forværret i mange medlemsstater. Bæredygtig beskæftigelse af høj kvalitet er afgørende for at afhjælpe dette problem. Takket være den måde, hvorpå den sociale økonomi fungerer, dens tiltag og de mål, den forfølger, spiller den sociale økonomi en central rolle med hensyn til at forbedre den sociale inklusion og lige adgang til arbejdsmarkedet. Den bidrager derfor til en vellykket gennemførelse af søjlen.
- (4) Socialøkonomiske enheder kan skabe og bevare kvalitetsjob; de bidrager til social og arbejdsmarkedsmæssig inklusion af dårligt stillede grupper og til lige muligheder for alle. Dette er i overensstemmelse med rammen for en inkluderende genopretning, som fremhævet i retningslinjerne for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker, der er fastsat i Rådets afgørelse (EU) 2022/2296 ⁽⁴⁾. Socialøkonomiske enheder kan stimulere en bæredygtig økonomisk og industriel udvikling og fremme borgernes aktive deltagelse i samfundet. De yder også et væsentligt bidrag til Unionens velfærdssystemer ved at supplere de offentlige tjenester, genoplive Unionens landdistrikter og affolkede områder og spille en vigtig rolle i den internationale udviklingspolitik.

⁽¹⁾ Regionsudvalgets udtalelse af 8. februar 2023 om »Skabelse af et gunstigt miljø for den sociale økonomi – det lokale og regionale perspektiv« (CDR 5492/2022).

⁽²⁾ EUT C 428 af 13.12.2017, s. 10.

⁽³⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget »Handlingsplan for den europæiske søjle for sociale rettigheder« (COM(2021) 102 final).

⁽⁴⁾ Rådets afgørelse (EU) 2022/2296 af 21. november 2022 om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker (EUT L 304 af 24.11.2022, s. 67).

- (5) Den 9. december 2021 vedtog Kommissionen en handlingsplan for den sociale økonomi ⁽⁵⁾. Denne handlingsplan bidrager til Kommissionens prioritet om at opbygge »en økonomi, der tjener alle« og er i overensstemmelse med Rådets konklusioner fra 2015 om fremme af den sociale økonomi som en central drivkraft for økonomisk og social udvikling i Europa ⁽⁶⁾. I denne handlingsplan foreslår Kommissionen konkrete foranstaltninger, der skal gennemføres både på EU-plan og på nationalt plan. Foranstaltningerne har til formål at fremme social innovation, støtte udviklingen af den sociale økonomi og frigøre dens sociale og økonomiske forandringskraft. Foranstaltningerne fokuserer på at skabe de rette betingelser for, at den sociale økonomi kan trives, ved at skabe muligheder for, at socialøkonomiske enheder, som omfatter virksomheder og andre former for organisationer, kan starte op og opskalere, og ved at gøre den sociale økonomi og dens potentiale mere synlig. Europa-Parlamentet hilste denne handlingsplan velkommen i sin beslutning af 6. juli 2022 ⁽⁷⁾.
- (6) Den 18. april 2023 vedtog De Forenede Nationer en resolution om fremme af den sociale og solidariske økonomi med henblik på bæredygtig udvikling med en global definition af den sociale og solidariske økonomi og en køreplan til støtte for udviklingen af den sociale og solidariske økonomi på verdensplan. Andre internationale organisationer har også vedtaget strategier for udvikling af den sociale økonomi såsom resolutionen vedrørende anstændigt arbejde og den sociale og solidariske økonomi, der blev vedtaget på Den Internationale Arbejdsorganisations 110. internationale arbejdskonference den 10. juni 2022, og henstillingen fra Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) om den sociale og solidariske økonomi og sociale innovation, der også blev vedtaget den 10. juni 2022.
- (7) Den sociale økonomi, der i nogle medlemsstater også omtales som den solidariske økonomi eller den sociale og solidariske økonomi, omfatter en bred vifte af enheder med forskellige forretnings- og organisationsmodeller, der prioriterer samfundsmæssige formål, herunder sociale og miljømæssige mål, frem for fortjeneste. Socialøkonomiske enheder og definitionen heraf kan variere en smule mellem medlemsstaterne imellem og kan antage forskellige retlige former og statusser såsom kooperativer, gensidige selskaber, foreninger, fonde og sociale virksomheder. De deler de fælles principper om at geninvestere hele eller størstedelen af deres overskud for at forfølge deres sociale eller miljømæssige formål og praktisere demokratisk eller deltagerorienteret ledelse. Den specifikke ledelsesform, der anvendes af socialøkonomiske enheder, varierer alt efter deres art, omfang og kontekst. Princippet om demokratisk eller deltagerorienteret ledelse antager således forskellige former, lige fra medlemmernes direkte inddragelse i ledelsesprocesserne til den repræsentative inddragelse af medlemmer eller partnere i særskilte styrings- og ledelsesfunktioner. I kooperativer, gensidige selskaber og foreninger har dette princip f.eks. ofte form af »én person, én stemme«. Beslutningsprocesserne i socialøkonomiske enheder er kendetegnet ved en række kontrolsystemer og relationer mellem de forskellige aktører, der deltager i enheden, herunder ledere, partnere, ansatte og støttemodtagere. Ved at samle disse forskellige aktører fremmer socialøkonomiske enheder en multiinteressentindsats, der er centreret omkring en kultur med deltagelse, ansvarlighed og gennemsigtighed, og som sigter mod at nå et fælles mål.
- (8) Socialøkonomiske enheder bestræber sig ofte på at skabe økonomiske muligheder, der fremmer social inklusion og integration af dårligt stillede grupper, herunder personer med handicap og personer med mentale sundhedsproblemer, på arbejdsmarkedet. Sociale virksomheder, der arbejder for integration på arbejdsmarkedet, er en form for social virksomhed, der fokuserer på at hjælpe disse grupper af mennesker med at blive integreret i samfundet og på arbejdsmarkedet ved at tilbyde job på forskellige kvalifikationsniveauer med inkluderende og fleksible arbejdsvilkår. F.eks. kan sproglig støtte til vandrende arbejdstagere og tilpassede opgaver og arbejdsmiljøer for personer med handicap give dem en vej ud af fattigdom og social udstødelse. Disse jobmuligheder kan tjene som springbræt til andre sektorer på arbejdsmarkedet og bidrage til at overvinde hindringer for beskæftigelse for langtidsledige og andre, der har vanskeligt ved at få adgang til arbejdsmarkedet.

⁽⁵⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, »Opbygning af en økonomi, der tjener alle: en handlingsplan for den sociale økonomi« (COM(2021) 778 final).

⁽⁶⁾ Jf. dok. ST 15071/15.

⁽⁷⁾ Europa-Parlamentets beslutning af 6. juli 2022 om EU's handlingsplan for den sociale økonomi (2021/2179(INI)).

- (9) Nye virksomheder i den sociale økonomi kan være et effektivt middel til jobskabelse og positive sociale forandringer. Den sociale økonomi kan give visse underrepræsenterede grupper såsom kvinder og unge mulighed for at komme ind på arbejdsmarkedet eller starte sociale virksomheder op. Ifølge Global Entrepreneurship Monitor anslås det, at 55 % af verdens sociale iværksættere er mænd, og 45 % er kvinder, mens antallet af kvinder i selvstændige erhverv generelt overgås af antallet af mænd med forholdet to til en. Ifølge en nylig Eurobarometerundersøgelse om unges holdning til socialt iværksætteri værdsætter de unge betydningen af sociale og miljømæssige mål og deltagelsesbaseret lederskab. Medlemsstaterne kan overveje, hvordan man kan minimere de negative incitamenter for potentielle iværksættere, f.eks. ved at sikre, at de fortsat har adgang til passende social beskyttelse. Nogle medlemsstater har reduceret socialsikringsbidragene som et incitament for socialøkonomiske enheder til at ansætte personale. Sikring af en gunstig ramme for virksomhedsoverdragelser til ansatte med henblik på at danne arbejdstagerkooperativer eller andre relevante arbejdstagerjede socialøkonomiske modeller kan også være en måde at sikre videreførelse af små virksomheder og familievirksomheder på og undgå tab af arbejdspladser, f.eks. i tilfælde af omstrukturering. Medlemsstaterne kan også gennemføre foranstaltninger, der letter almindelige virksomheders omstilling til socialøkonomiske enheder.
- (10) Socialøkonomiske enheder fremmer også inklusion af unge, navnlig unge, der ikke er under uddannelse eller i beskæftigelse. De tilbyder uddannelses- og kompetenceudviklingsprogrammer og lærlingeuddannelser som omhandlet i Rådets henstilling af 15. marts 2018 om en europæisk ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet⁽⁸⁾ og beskæftigelsesmuligheder. De bidrager derfor til de mål, der er fastsat i ungdomsgarantien⁽⁹⁾, jf. Rådets henstilling af 30. oktober 2020 om en bro til job – styrkelse af ungdomsgarantien og Rådets henstilling af 16. juni 2022 om en europæisk tilgang til mikroeksamensbeviser for livslang læring og beskæftigelsesegnethed⁽¹⁰⁾. EU-finansiering såsom Den Europæiske Socialfond Plus, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1057⁽¹¹⁾, kan støtte socialøkonomiske enheder i denne rolle. Med henblik herpå har der fundet vellykkede samarbejdsinitiativer mellem offentlige arbejdsformidlinger og socialøkonomiske enheder sted i medlemsstaterne⁽¹²⁾. Inden for rammerne af disse initiativer spiller socialøkonomiske enheder en vigtig rolle med hensyn til at identificere personer med behov for bistand og udvikle skræddersyede planer for at hjælpe dem med at opnå social og erhvervsmæssig integration, herunder uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder.
- (11) Socialøkonomiske enheder kan fremme rimelige arbejdsvilkår ved at inddrage medarbejderne i deres ledelse og beslutningstagning. Fremme af social dialog i den sociale økonomi kan forbedre arbejdstagernes arbejdsvilkår. Medlemsstaterne kan fremme og bygge videre på dette aspekt af den sociale økonomi og udnytte dens knowhow ved at inddrage socialøkonomiske enheder i udformningen og gennemførelsen af aktive arbejdsmarkedspolitikker⁽¹³⁾. Medlemsstaterne kan desuden undersøge mulighederne for at gøre det lettere for arbejdsgivere i den sociale økonomi at deltage i den sociale dialog.
- (12) Den sociale økonomi bidrager til EU's ligestillingsstrategier, som Kommissionen har vedtaget, ved at fremme social inklusion af dårligt stillede og underrepræsenterede grupper, f.eks. gennem levering af sociale tjenester og plejetjenester (herunder børnepasning, sundhedspleje og langtidspjeje), socialt boligbyggeri og støtte til børn og unge med særlige behov. De socialøkonomiske enheder bidrager til at mindske uligheder såsom den kønsbestemte forskel i beskæftigelsesfrekvensen, både ved direkte at beskæftige en stor del af kvinderne og ved at tilbyde plejeydelser, der gør det muligt for omsorgspersoner, hvoraf de fleste er kvinder, at komme ind på arbejdsmarkedet. Som en vigtig partner for den offentlige sektor kan socialøkonomien yde et værdifuldt bidrag til udformningen og leveringen af plejeydelser i hjemmet og i nærmiljøet. Gennem partnerskabsinitiativer kan offentlige myndigheder og socialøkonomiske enheder levere tilgængelige og økonomisk overkommelige pasningsordninger af høj kvalitet.

⁽⁸⁾ EUT C 153 af 2.5.2018, s. 1.

⁽⁹⁾ EUT C 372 af 4.11.2020, s. 1.

⁽¹⁰⁾ EUT C 243 af 27.6.2022, s. 10.

⁽¹¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1057 af 24. juni 2021 om oprettelse af Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1296/2013 (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 21).

⁽¹²⁾ Et eksempel herpå er den belgiske støtte til »collectief maatwerk«, som omfatter finansiel støtte til sociale virksomheder med henblik på integration på arbejdsmarkedet.

⁽¹³⁾ Et eksempel herpå er det franske initiativ *Territoires Zéro Chômeurs de Longue Durée*, der har til formål at bekæmpe langtidsløshed ved at oprette nonprofitorganisationer i områder med høj langtidsløshed til at ansætte lokale indbyggere på tidsbegrænsede kontrakter til at udføre aktiviteter, der er nyttige for samfundet såsom genanvendelse, børnepasning og kommunalt havearbejde. Lignende initiativer er blevet iværksat i Groningen i Nederlandene og Mariental i Østtyskland.

- (13) Erhvervsuddannelsessystemerne spiller en afgørende rolle med hensyn til at udstyre folk med de færdigheder, der er nødvendige for arbejdspladsen, personlig udvikling og medborgerskab. De bidrager også til at sikre en kvalificeret arbejdsstyrke, der kan bidrage til en retfærdig grøn og digital omstilling. Socialøkonomiske enheder tilbyder jobmuligheder, oplæring på arbejdspladsen og arbejdsbaserede læringsprogrammer, der er skræddersyet til den enkeltes og den lokale økonomis behov. De har potentiale til at bidrage til indførelsen af individuelle læringskonti som et muligt middel til at nå de mål, der er omhandlet i Rådets henstilling af 16. juni 2022 om individuelle læringskonti⁽¹⁴⁾. Socialøkonomiske enheder kan også bidrage til at slå bro over den eksisterende kønsbestemte digitale kløft ved at yde målrettet støtte, der styrker kvinders digitale færdigheder. De kan derfor bidrage til en velkvalificeret og smidig arbejdsstyrke, der er i stand til at reagere på ændringer på arbejdsmarkedet, og som potentielt kan lette overgangen til ny beskæftigelse og afhjælpe manglen på arbejdskraft og dermed bidrage til den samlede økonomiske vækst. Medlemsstaterne kan udnytte dette potentiale i forbindelse med opbygning af viden om færdigheder, fremme af uddannelse og udformning af læseplaner.
- (14) Udfordringerne i forbindelse med den dobbelte omstilling og de demografiske forandringer skal tackles på regionalt og lokalt plan for at opnå økonomisk, social og territorial samhørighed. Socialøkonomiske enheder opererer generelt med en bottom-up-tilgang, tæt på lokalsamfund, borgerne og de problemer, de står over for, idet de ofte fungerer som sociale innovatorer og finder løsninger, der kan opskaleres eller kopieres, og som bidrager til systemiske forandringer. Den sociale økonomi kan også bidrage til Unionens strategiske autonomi ved at skabe virksomheder i strategiske sektorer, der tjener lokalsamfundenes interesser og behov. Den sociale økonomi kan f.eks. tilbyde muligheder for opkvalificering af lavtuddannede arbejdstagere fra sektorer, der gennemgår store forandringer, og som leverer basale varer til overkommelige priser til lavindkomstgrupper. I fjerntliggende områder og landdistrikter med færre beskæftigelses- og uddannelsesstilbud kan socialøkonomiske enheder skabe hårdt tiltrængte muligheder og gøre disse regioner mere attraktive. Udviklingen af Unionens socialøkonomiske økosystemer bidrager derfor til at afbøde konsekvenserne af befolkningens aldring, affolkning og andre demografiske tendenser og til at fremme lokal økonomisk og industriel udvikling, herunder i landdistrikter og fjerntliggende områder og i Unionens regioner i den yderste periferi, f.eks. inden for landbrug, økologisk fødevarerproduktion og i den blå økonomi.
- (15) Fremme af lokal udvikling styret af lokalsamfundet og gunstige økosystemer for social innovation styrker den sociale økonomi og fremmer omstillingen til en klimaneutral økonomi i overensstemmelse med den europæiske grønne pagt⁽¹⁵⁾ og industriplanen for den grønne pagt⁽¹⁶⁾. I betragtning af den sociale økonomis vigtige rolle i udviklingen af den cirkulære økonomi og i borgerledet produktion og distribution af vedvarende energi gennem kooperativer for vedvarende energi og andre energifællesskaber kan udformningen af tværgående og sammenhængende industripolitiske foranstaltninger vedrørende genbrug, reparation og genanvendelse fremme et velfungerende marked for sekundære råstoffer, optimere den sociale økonomis bidrag til de mål, der er fastsat i handlingsplanen for den cirkulære økonomi⁽¹⁷⁾, og styrke konkurrenceevnen for Unionens nulemissionsindustri. Socialøkonomiske enheder, der opererer på det digitale område, har demonstreret potentialet til at sætte borgere og virksomheder i stand til at deltage i en inkluderende og menneskecentreret digital omstilling og spille en aktiv rolle med hensyn til at nå målsætningerne og målene i politikprogrammet for det digitale årti 2030, der blev oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2022/2481⁽¹⁸⁾ og den europæiske erklæring om digitale rettigheder og principper for det digitale årti⁽¹⁹⁾. For at styrke modstandsdygtigheden i denne dobbelte omstilling til et grønt og digitalt samfund ajourførte Kommissionen sin industristrategi for Unionen i maj 2021. Strategien beskriver de udfordringer, som de 14 industrielle økosystemer står over for, herunder økosystemet »nærøkonomi og social økonomi«, og for hvilke der i fællesskab er udformet et omstillingsforløb.
- (16) For at den sociale økonomi kan udnytte sit potentiale med hensyn til at støtte adgangen til arbejdsmarkedet, social inklusion, kompetenceudvikling, territorial samhørighed, økonomisk demokrati, klimaneutralitet og bæredygtig økonomisk udvikling, har den brug for en befordrende ramme. Eftersom socialøkonomien kan være til stede i alle økonomiske sektorer og påvirkes af horisontale og sektorspecifikke politikker og bestemmelser, er det nødvendigt med en befordrende ramme, der tager hensyn til socialøkonomiens særlige karakteristika og de yderligere hindringer, som socialøkonomiske enheder står over for i deres udvikling, og som begrænser deres muligheder for

⁽¹⁴⁾ EUT C 243 af 27.6.2022, s. 26.

⁽¹⁵⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, »Den europæiske grønne pagt« (COM(2019) 640 final).

⁽¹⁶⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, »En industriplan for den grønne pagt til den CO₂-neutrale tidsalder« (COM(2023) 62 final).

⁽¹⁷⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, »En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi – for et renere og mere konkurrencedygtigt Europa« (COM(2020) 98 final).

⁽¹⁸⁾ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2022/2481 af 14. december 2022 om etablering af politikprogrammet for det digitale årti 2030 (EUT L 323 af 19.12.2022, s. 4).

⁽¹⁹⁾ Europæisk erklæring om digitale rettigheder og principper for det digitale årti (COM(2022) 28 final).

at operere på lige fod med almindelige virksomheder. Socialøkonomiske enheder søger ikke frem for alt at maksimere effektivitetsgevinster og overskud, men primært at skabe positive samfundsmæssige resultater. De har brug for støtteforanstaltninger og gunstige finansielle, administrative og retlige rammer, der tager hensyn til deres forretningsmodellens særlige karakteristika med hensyn til ledelse, overskudsfordeling, arbejdsvilkår og påvirkning. Disse foranstaltninger gør det f.eks. muligt for dem at ansætte arbejdstagere, der er mindre produktive, eller levere sociale tjenesteydelser til tilgængelige priser. Der er behov for omfattende strategier for at fastlægge gunstige rammer. Dette kan omfatte vedtagelse af lovgivningsmæssige foranstaltninger eller gennemførelse eller tilpasning af politikker og initiativer til støtte for socialøkonomiens bidrag til sociale og miljømæssige mål og til at øge deres økonomiske og industrielle værdi. Disse strategier bør registrere fremskridt og måle initiativernes effektivitet, foretage de nødvendige tilpasninger og forbedringer og i sidste ende resultere i mere effektive og virkningsfulde resultater fra sektoren. Det kan være nødvendigt at vedtage strategier på forskellige forvaltningsniveauer (nationalt, regionalt og lokalt) afhængigt af den institutionelle organisation og kontekst i de enkelte medlemsstater. Regioner, byer og andre subnationale niveau kan vedtage socialøkonomiske strategier, der har en klar tilknytning til regionale udviklingsmål og -prioriteter, og som maksimerer de gensidige fordele.

- (17) Det er afgørende at inddrage aktørerne i den sociale økonomi og gøre det lettere for de mest sårbare personer at deltage for at sikre en vellykket udvikling og gennemførelse af socialøkonomiske strategier. Flere medlemsstater har allerede nedsat grupper på højt plan, der fremmer dialogen mellem offentlige myndigheder og socialøkonomiske enheder (f.eks. det franske øverste råd for social og solidarisk økonomi, det spanske råd for udvikling af socialøkonomien, det portugisiske nationale råd for socialøkonomi og det italienske nationale råd for den tredje sektor). Repræsentative netværk for socialøkonomien kan også være en platform for kollektive tiltag; de kan fremme samarbejde og informationsudveksling og skabe muligheder for kapacitetsopbygning og peerlæring.
- (18) Offentlig finansiel støtte kan spille en vigtig rolle med hensyn til at muliggøre opstart og udvikling af socialøkonomiske enheder. Generelt har socialøkonomiske enheder vanskeligere ved at få adgang til finansielle ressourcer end andre virksomheder. På trods af visse forbedringer har en analyse af finansmarkederne for sociale virksomheder f.eks. afsløret et vedvarende misforhold mellem udbud af og efterspørgsel efter finansiering for sociale virksomheder i Unionen med hensyn til adgang til fremmedkapital og egenkapital. Eftersom socialøkonomiske enheder har til formål at skabe positive sociale eller miljømæssige virkninger og kun i begrænset omfang kan udlodde overskud til deres finansieringsydere og ejere, er de generelt ikke velegnede til investorer, der søger et betydeligt økonomisk afkast. De støtteforanstaltninger, der er til rådighed til at løse dette problem er typisk spredte og meget forskellige med hensyn til effektivitet. Foranstaltningerne varierer fra gavebidrag og tilskud til konsulent- og kapacitetsopbygningstjenester og ydes ofte af væksthuse. Der er derfor stadig rigelig plads til forbedringer med hensyn til at yde skræddersyet finansiering til forskellige faser af en socialøkonomisk enheds livscyklus, og yderligere støtte til mobilisering af privat finansiering og andre supplerende foranstaltninger for at forbedre adgangen til finansiering for socialøkonomiske enheder kunne være nyttig. En sådan tilgang består i at give de enkelte sparere eller ansatte, der deltager i arbejdsgiverfinansierede pensions- eller opsparingsordninger, mulighed for at vælge en opsparingsplan, der investerer en del af deres opsparing i en social virksomhed ⁽²⁰⁾.
- (19) Unionen tilbyder mange finansieringsmuligheder til støtte for den sociale økonomi. Den Europæiske Socialfond Plus, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1058 ⁽²¹⁾, Fonden for Retfærdig Omstilling oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1056 ⁽²²⁾, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 ⁽²³⁾, programmet for det indre marked oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/690 ⁽²⁴⁾, InvestEU-programmet oprettet ved Europa-Parlamentets og

⁽²⁰⁾ F.eks. »Les Fonds Communs de Placement d'Entreprise solidaires« i Frankrig.

⁽²¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1058 af 24. juni 2021 om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 60).

⁽²²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1056 af 24. juni 2021 om oprettelse af Fonden for Retfærdig Omstilling (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 1).

⁽²³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 487).

⁽²⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/690 af 28. april 2021 om oprettelse af et program for det indre marked, virksomheders, herunder små og mellemstore virksomheders, konkurrenceevne, plante-, dyre-, fødevarer- og foderområdet og europæiske statistikker (programmet for det indre marked) og om ophævelse af forordning (EU) nr. 99/2013, (EU) nr. 1287/2013, (EU) nr. 254/2014 og (EU) nr. 652/2014 (EUT L 153 af 3.5.2021, s. 1).

Rådets forordning (EU) 2021/523 ⁽²⁵⁾ og, hvor det er relevant, genopretnings- og resiliensfaciliteten oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 ⁽²⁶⁾ yder alle finansiering.

Unionen yder også rådgivningsstøtte gennem fi-compass-plattformen til udformning af finansielle instrumenter under samhørighedspolitikens fonde. Medlemsstaterne, herunder de regionale og lokale myndigheder, kunne gøre bedre brug af disse muligheder ved at vedtage specifikke foranstaltninger for den sociale økonomi. Teknisk støtte ⁽²⁷⁾ er et andet EU-instrument, der skal forbedre medlemsstaternes kapacitet til at udforme og gennemføre politikker til styrkelse af den sociale økonomi.

- (20) Levering af varer og tjenesteydelser og samarbejde med både offentlige myndigheder og almindelige virksomheder er afgørende for udviklingen af den sociale økonomi, for at generere indtægter og for at hjælpe socialøkonomiske enheder med at blive økonomisk selvforsynende. Takket være fleksibiliteten i EU's og de nationale regler og strategier for offentlige indkøb kan ordregivende myndigheder anvende offentlige udbud på en mere strategisk måde ved at fastsætte innovative, grønne og sociale kriterier og i sidste ende bidrage til en mere bæredygtig, inkluderende og konkurrencedygtig økonomi. De fleste udbud tildeles dog stadig udelukkende på grundlag af prisen. Eftersom socialøkonomiske enheder sigter mod at levere samfundsmæssige og kollektive fordele frem for at levere tjenesteydelser til den laveste pris, kæmper de for at konkurrere i almindelige offentlige indkøbsprocesser, selv om de kan tilføre en bredere merværdi til indkøbsprocessen. Der er også plads til at øge socialøkonomiske enheders kapacitet til at drive forretning, herunder gennem en mere systematisk integration i almindelige erhvervs værdikæder og partnerskaber med dem med henblik på i fællesskab at byde på offentlige udbud og skabe nye markedsmuligheder.
- (21) De offentlige myndigheder udnytter ofte ikke statsstøttereglerne fulde anvendelsesområde til støtte for den sociale økonomi, hvor markedet alene ikke er i stand til at opnå tilfredsstillende adgang til arbejdsmarkedet og social inklusion, idet de begrænser sig til foranstaltninger under den generelle de minimis-tærskel og ikke gør brug af muligheden for at indføre foranstaltninger i henhold til Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 ⁽²⁸⁾ (den generelle gruppefritagelsesforordning) såsom regionalstøtte, risikofinansieringsstøtte og støtte til ansættelse af dårligt stillede arbejdstagere. Med hensyn til de minimis-støtte er den i øjeblikket begrænset til 200 000 EUR over tre år, men de nuværende regler udløber den 31. december 2023 og er ved at blive revideret. EU-reglerne om tjenesteydelser af almen økonomisk interesse giver også mulighed for at godkende statsstøtte, men de offentlige myndigheder gør ofte ikke fuld brug af disse muligheder, navnlig ikke til sociale tjenesteydelser i forbindelse med integration af sårbare personer på arbejdsmarkedet. Det er nødvendigt, at de offentlige myndigheder først undersøger, hvorvidt en foranstaltning udgør statsstøtte som omhandlet i traktatens artikel 107, stk. 1.
- (22) Skattepolitikken kan også spille en vigtig rolle med hensyn til at fremme den sociale økonomi og sikre, at socialøkonomiske enheder har råd til at operere på lige fod med almindelige virksomheder, idet der skabes et mere retfærdigt erhvervs-klima, samtidig med at der bidrages til social inklusion og bedre adgang til beskæftigelse. Nogle medlemsstater har indført en beskatningsramme, der tilskynder til udvikling af sektoren, herunder skatteincitament, der er skræddersyet til den sociale økonomis behov, samtidig med at dens mangfoldighed anerkendes, og fragmentering undgås. Der er fortsat administrative hindringer i flere medlemsstater med hensyn til donationer til almennyttige formål på tværs af medlemsstaternes grænser. Veludformede skatteincitament for donationer til almennyttige socialøkonomiske enheder kan stimulere deres finansiering, også på tværs af Unionens grænser, i overensstemmelse med traktatens princip om ikkeforskelsbehandling. Der mindes også om, at visse varer og tjenesteydelser, som ofte leveres af socialøkonomiske enheder, kan drage fordel af en nedsat moms-sats i overensstemmelse med artikel 98 i og bilag III til Rådets direktiv 2006/112/EF ⁽²⁹⁾.

⁽²⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/523 af 24. marts 2021 om oprettelse af InvestEU-programmet og om ændring af forordning (EU) 2015/1017 (EUT L 107 af 26.3.2021, s. 30).

⁽²⁶⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

⁽²⁷⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/240 af 10. februar 2021 om oprettelse af et instrument for teknisk støtte (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 1).

⁽²⁸⁾ Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108 (EUT L 187 af 26.6.2014, s. 1).

⁽²⁹⁾ Rådets direktiv 2006/112/EF af 28. november 2006 om det fælles merværdiafgiftssystem (EUT L 347 af 11.12.2006, s. 1).

- (23) Processer for måling og forvaltning af sociale virkninger er særlig vigtige for socialøkonomiske enheder, da de sætter dem i stand til at forstå og formidle deres virkning og få adgang til virkningsbaseret finansiering. Måling af social virkning indebærer, at der anvendes parametre og værktøjer til at måle de sociale virkninger af en bestemt intervention eller et bestemt initiativ. Forvaltning af sociale virkninger omfatter opbygning af de systemer, processer og kapaciteter, som en organisation har brug for til proaktivt at forvalte og øge dens virkning. Men den brede vifte af rammer og værktøjer, der er til rådighed, kan være en udfordring, navnlig for enheder med færre ressourcer. Overvågning af de sociale resultater af offentlige investeringer giver mulighed for offentlig kontrol, kan understøtte begrundelsen for at anvende skatteydernes penge til at støtte socialøkonomiske enheder eller aktiviteter og kan bidrage til at forhindre »effektvask« (overdreven eller falsk påstand om effekt). Tilgange til måling og styring af sociale virkninger, der er velovervejede, forholdsmæssige og tilpasset de enkelte enheders behov, kan være nyttige i denne henseende. De bør baseres på standardmetoder og -indikatorer samt på faktorer såsom størrelse, udviklingstrin og mangfoldigheden af enhederne. En kobling mellem metoder til måling og forvaltning af social indvirkning og verdensmålene for bæredygtig udvikling kan tilvejebringe en nyttig ramme til påvisning af indvirkningen.
- (24) Den sociale økonomis synlighed og anerkendelse på nationalt og regionalt plan i Unionen er blevet forbedret i løbet af det seneste årti. Sektorens potentiale er imidlertid stadig uudnyttet i mange medlemsstater. Manglende koordinering og udveksling mellem medlemsstaterne fastholder forskellene i udviklingen af den sociale økonomi, og der er derfor en klar mulighed for, at medlemsstaterne kan vinde ved at lære og udveksle bedste praksis. Der er også begrænset bevidsthed i den brede offentlighed om den sociale økonomi og de positive bidrag, den yder. Dette kan hindre udviklingen af støttepolitikker og markedsmuligheder for den sociale økonomi. Regulering, samtidig med at det sikres, at ny lovgivning opfylder behovene hos socialøkonomiske enheder, kan øge bevidstheden og give dem større legitimitet og lette adgangen til finansiering og markeder. Nationale offentlige myndigheder og interessenter har iværksat en række initiativer såsom specifikke retlige former, mærker og statusser ⁽³⁰⁾ for den sociale økonomi og storstilede kommunikationskampagner for at øge forståelsen og synligheden af den sociale økonomi. Andre vellykkede reformer omfatter oprettelse af særlige ministerielle enheder for den sociale økonomi og øget dialog mellem interessenter og offentlige myndigheder. Det er afgørende at øge den sociale økonomis synlighed for at dens positive indvirkning på samfundet kan blive anerkendt fuldt ud, som det understreges i handlingsplanen for den sociale økonomi med lanceringen af en socialøkonomisk portal.
- (25) Nøjagtige data og statistikker er afgørende for at forbedre forståelsen af socialøkonomiske forretningsmodeller og træffe evidensbaserede politiske beslutninger. Der er imidlertid mangel på pålidelige data om den sociale økonomi, herunder data om dens økonomiske merværdi og resultater. De eksisterende data er ofte ufuldstændige og vanskelige at sammenligne. For eksempel har kun nogle få medlemsstater udvidet deres nationale regnskabssystemer med henblik på at indsamle supplerende data (f.eks. i satellitregnskaber) om den sociale økonomi til trods for den finansielle støtte, der er til rådighed under EU-budgettet. Socialøkonomien indgår normalt ikke i strukturerede erhvervsstatistikker, f.eks. når statistikkerne bygger på økonomiske data genereret af profitorienterede virksomheder, og traditionelle socialøkonomiske enheder kun indgår i restkategorier. Ved at stille vigtige statistikker om socialøkonomiens størrelse, arbejdsstyrke, udvikling og udfordringer til rådighed vil de strategier og foranstaltninger, der indføres, være mere effektive og tilpasset de forskellige situationer i sektoren.
- (26) Mere generelt kan fremme af den sociale økonomi være af afgørende betydning for opfyldelsen af De Forenede Nationers verdensmål for bæredygtig udvikling —

VEDTAGET DENNE HENSTILLING:

FORMÅL

1. I overensstemmelse med principperne i søjlen er formålet med denne henstilling at fremme adgangen til arbejdsmarkedet og social inklusion ved at vejlede medlemsstaterne i at fremme politiske og lovgivningsmæssige rammer for den sociale økonomi og foranstaltninger, der letter dens udvikling.

⁽³⁰⁾ Juridiske statusser/kvalifikationer, undertiden også kaldet mærker, adskiller sig fra juridiske selskabsformer, da de kan anvendes af forskellige juridiske selskabsformer, herunder profitorienterede organisationer og nonprofitorganisationer.

For at nå disse mål henstilles det til medlemsstaterne, at de i overensstemmelse med nationale kompetencer og under hensyn til nationale forhold samarbejder med interessenter om at anerkende, støtte og bygge videre på bidragene fra den sociale økonomi.

2. Ved at fremme den sociale økonomi støtter denne henstilling opnåelsen af Unionens tre overordnede mål for beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse senest i 2030 i overensstemmelse med handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder.
3. Fremme af den sociale økonomi stimulerer også retfærdig og bæredygtig socioøkonomisk og industriel udvikling. Den bidrager til den europæiske grønne pagt, økonomisk demokrati, bæredygtig udvikling, borgernes aktive deltagelse og til at forbedre den sociale og territoriale samhørighed i alle medlemsstaterne.

DEFINITIONER

4. I denne henstilling forstås under hensyn til de eksisterende retlige rammer i medlemsstaterne ved:
  - a) »social økonomi/socialøkonomi«: en gruppe privatretlige enheder, der leverer varer og tjenesteydelser til deres medlemmer eller til samfundet, herunder organisationsformer såsom kooperativer, gensidige selskaber, foreninger (herunder velgørende organisationer), fonde eller sociale virksomheder, samt andre retlige former, der opererer i overensstemmelse med følgende centrale principper og kendetegn:
    - i) prioritering af mennesker samt sociale eller miljømæssige formål frem for fortjeneste
    - ii) geninvestering af hele eller størstedelen af overskuddet for yderligere at forfølge deres sociale eller miljømæssige formål og udføre aktiviteter i deres medlemmernes/brugernes interesse (»kollektiv interesse«) eller samfundet som helhed (»almen interesse«), og
    - iii) demokratisk eller deltagerorienteret ledelse
  - b) »social virksomhed«: en privatretlig enhed, der leverer varer og tjenesteydelser til markedet på en iværksætterorienteret måde og i overensstemmelse med principperne og kendetegnene ved den sociale økonomi, og som har sociale eller miljømæssige mål som begrundelse for sin kommercielle aktivitet. Sociale virksomheder kan oprettes i en række forskellige retlige former
  - c) »social innovation«: en aktivitet, der er social i både dens hensigt og dens midler, og navnlig en aktivitet, der vedrører udviklingen og gennemførelsen af nye idéer vedrørende varer, tjenesteydelser, praksisser og modeller, der på én og samme tid opfylder sociale behov og skaber nye sociale sammenhænge eller samarbejdsforbindelser mellem offentlige organisationer, civilsamfundsorganisationer eller private organisationer og derved er gavnlige for samfundet og styrker dets handlingsevne som defineret i forordning (EU) 2021/1057. Social innovation er ofte drevet af den sociale økonomi.

FREMME AF ADGANGEN TIL ARBEJDSMARKEDET OG SOCIAL INKLUSION GENNEM DEN SOCIALE ØKONOMI

Adgang til arbejdsmarkedet

5. Det henstilles til medlemsstaterne at anerkende og støtte socialøkonomiens specifikke merværdi ved at lette adgangen til arbejdsmarkedet og fremme kvalitetsjob for alle og samtidig styrke arbejdsvilkårene, sikkerheden og sundheden på arbejdspladsen, ligestilling og ikkeforskelsbehandling. Dette bør ske inden for rammerne af inklusiv vækst, som fremhævet i retningslinjerne for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker for 2022, og i overensstemmelse med deres nationale forhold, navnlig ved at:
  - a) iværksætte eller tilskynde til partnerskabsinitiativer, der inddrager socialøkonomiske enheder i udformningen og gennemførelsen af aktive arbejdsmarkedspolitikker
  - b) sikre, at offentlige myndigheder yder tilstrækkelig støtte til socialøkonomiske enheder med henblik på bedre integration på arbejdsmarkedet af kvinder samt dårligt stillede og andre underrepræsenterede grupper (såsom langtidsledige, personer med psykisk dårligt helbred, inaktive, lavtuddannede, personer med handicap, personer med indvandrerbaggrund eller racemæssig eller etnisk minoritetsbaggrund (herunder romaer), unge og ældre arbejdstagere) gennem:

- i) anerkendelse af erhvervserfaring, der er opnået i socialøkonomiske enheder, herunder sociale virksomheder, der arbejder med integration, og som leverer beskæftigelse og skræddersyet støtte til sådanne grupper
- ii) foranstaltninger, der skal hjælpe disse grupper af mennesker med at forberede sig på beskæftigelse gennem erhvervserfaring i sociale virksomheder med henblik på deres integration i det åbne arbejdsmarked
- c) støtte samarbejdsprojekter mellem offentlige arbejdsformidlinger, lokale myndigheder, socialøkonomiske enheder, uddannelsesudbydere og almindelige virksomheder med henblik på at tilbyde skræddersyet erhvervsvejledning og lærings- og uddannelsesmuligheder til unge, der ikke er under uddannelse eller i beskæftigelse. Disse muligheder kan omfatte lærlingeuddannelser, faglige fordybelsesprogrammer, personlig coaching og møder med rollemodeller og sigte mod at lette integrationen på arbejdsmarkedet i overensstemmelse med den styrkede ungdomsgaranti
- d) fremme iværksætteri inden for den sociale økonomi, herunder gennem opstartsvirksomheder som et middel til at fremme selvstændig virksomhed og andre former for beskæftigelse, udvikle økonomisk aktivitet lokalt og tackle samfundsmæssige udfordringer gennem innovative og inkluderende forretningsmodeller; for at opnå dette kan medlemsstaterne f.eks.:
  - i) sikre, at iværksættere inden for den sociale økonomi har adgang til social beskyttelse
  - ii) overveje at indføre incitamenter til at ansætte nye medarbejdere
  - iii) identificere, vurdere og imødegå potentielle administrative ulemper eller hindringer for at starte en social virksomhed
  - iv) fremme opstartskulturen inden for den sociale økonomi, kompetenceudvikling for opstartsvirksomheder og etablering af opstartsvenlige rammebetingelser samt inddragelse af socialøkonomiske modeller som et relevant redskab i opstartspolitikker
- e) udforme politikker og vedtage foranstaltninger, der fremmer og integrerer ligestilling mellem kønnene i den sociale økonomi, f.eks. ved at:
  - i) udfordre forskelsbehandlende sociale normer og stereotyper om kvinders og mænds færdigheder og undervurdering af kvinders arbejde
  - ii) yde skræddersyet støtte til at styrke kvinders stilling ved at mindske kønsbestemte forskelle i beskæftigelse og ved at sikre lige lederskab og lige løn for lige arbejde eller arbejde af samme værdi
  - iii) give kvinder, der sigter mod at blive iværksættere og ledere inden for den sociale økonomi, adgang til coaching- og mentorordninger
- f) sikre en befordrende ramme for virksomhedsoverdragelser til ansatte med henblik på at danne arbejdstagerkooperativer og andre relevante socialøkonomiske retlige former for at undgå tab af arbejdspladser og beskytte den økonomiske aktivitet, samtidig med at de ansatte sikres ledsagende tjenester og oplysninger om de sandsynlige omkostninger og fordele ved virksomhedsoverdragelser
- g) samarbejde med socialøkonomiske enheder for at gøre det muligt for flere personer med handicap at komme ind på arbejdsmarkedet, f.eks. ved at udvikle kompenserende teknologier
- h) fremme social dialog i den sociale økonomi for at sikre rimelige arbejdsvilkår, herunder rimelige lønninger, med respekt for arbejdsmarkedsparternes autonomi
- i) anerkende de specifikke former for demokratisk praksis, der udvikles inden for socialøkonomiske enheder.

Social inklusion

6. Under hensyn til de forskellige nationale kontekster henstilles det til medlemsstaterne, at de anerkender og støtter den sociale økonomis rolle med hensyn til at tilvejebringe tilgængelige sociale tjenester og plejetjenester samt boliger af høj kvalitet, og også tager hensyn til dårligt stillede grupper, i tæt samarbejde med de offentligt tilgængelige sociale tjenester. Dette kunne f.eks. omfatte:
  - a) samarbejde med socialøkonomiske enheder inden for deres respektive indsatsområder, når de etablerer og leverer tjenesteydelser af almen interesse
  - b) inddragelse af socialøkonomiske enheder i udformningen og leveringen af personcentrerede sociale tjenester og plejetjenester, herunder til ældre, som understreget i den europæiske plejestrategi

- c) samarbejde med socialøkonomiske enheder om at udforme og levere omsorg og støtte til børn og unge, herunder børn fra dårligt stillede grupper, i overensstemmelse med den europæiske børnegaranti, der er oprettet ved Rådets henstilling (EU) 2021/1004 ⁽³¹⁾, og EU-strategien om barnets rettigheder ⁽³²⁾.

Færdigheder

7. Det henstilles til medlemsstaterne at støtte uddannelse og kompetenceudvikling i den sociale økonomi, navnlig ved:
- a) på grundlag af eksisterende viden om færdigheder at følge økonomiens og det almindelige arbejdsmarkeds behov for at forstå, hvordan den sociale økonomi kan bidrage til udbuddet af en kvalificeret arbejdsstyrke og afbøde manglen på arbejdskraft
  - b) at fremme uddannelse og færdigheder i den sociale økonomi gennem:
    - i) iværksættelse af læringsudvekslinger mellem socialøkonomiske enheder, uddannelsesorganisationer og almindelige virksomheder med henblik på at forbedre de ledelsesmæssige, iværksætterorienterede og jobrelaterede færdigheder, der er nødvendige for den digitale og grønne omstilling (herunder cirkulære færdigheder, reparationsfærdigheder og digitale færdigheder)
    - ii) omskoling og opkvalificering af personer i livslang læring, herunder kvinder og dårligt stillede grupper af mennesker, og hjælp til deres overgang til det åbne arbejdsmarked i overensstemmelse med den europæiske tilgang til mikroeksamensbeviser for livslang læring og beskæftigelsesegnethed og andre foranstaltninger i overensstemmelse med særlige nationale forhold
    - iii) medtagelse af uddannelse inden for eller leveret af socialøkonomien på listen over uddannelser, der kan dækkes af de enkelte læringskonti ⁽³³⁾, hvis det er relevant, og andre eksisterende initiativer på nationalt plan
    - iv) fremme af uddannelsesmuligheder for arbejdstagere med henblik på eventuelt at forfølge en karriere i den sociale økonomi, f.eks. gennem skræddersyede rådgivnings- og uddannelsesprogrammer baseret på principperne om uddannelse i bæredygtig udvikling
  - c) at etablere specifikke lærlingeordninger i den sociale økonomi, der støtter unge, navnlig unge, der ikke er under uddannelse eller i beskæftigelse, med at opkvalificere og forberede dem på arbejdsmarkedet og sætter den sociale økonomi i stand til at udvikle talenter i sektoren i overensstemmelse med den europæiske ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet
  - d) at fremme inddragelsen af den sociale økonomi og sociale iværksætterfærdigheder i uddannelse og erhvervsuddannelse på alle uddannelsesniveauer, navnlig inden for iværksætter- og virksomhedskurser, f.eks. fremme socialøkonomiske enheder, som ledes af studerende, herunder studenterkooperativer, som en læringsmulighed, samt give adgang til coaching- og mentorordninger for socialøkonomiske enheder og sociale iværksættere
  - e) at oprette nationale kompetencecentre for uddannelse i den sociale økonomi og deltage i tværnationale initiativer, der letter adgangen til specialuddannelsesprogrammer for den sociale økonomi, f.eks. gennem samarbejde med udbydere af erhvervsuddannelse, der arbejder inden for rammerne af etablerede organer såsom de erhvervseksperisecentre, der er omhandlet i Rådets henstilling af 24. november 2020 om erhvervsrettet uddannelse med henblik på bæredygtig konkurrenceevne, social retfærdighed og modstandsdygtighed ⁽³⁴⁾.

Social innovation og bæredygtig økonomisk udvikling

8. Det henstilles til medlemsstaterne at styrke den støtterolle, som socialøkonomiske enheder spiller med hensyn til at fremme social innovation og nøglesektorer inden for lokal udvikling og beskæftigelse. Dette kan opnås ved at:

⁽³¹⁾ EUT L 223 af 22.6.2021, s. 14.

⁽³²⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget »EU-strategi om barnets rettigheder« (COM(2021) 142 final).

⁽³³⁾ Rådets henstilling af 16. juni 2022 om individuelle læringskonti 2022/C 243/03 (EUT C 243 af 27.6.2022, s. 26).

⁽³⁴⁾ EUT C 417 af 2.12.2020, s. 1.

- a) fremme et gunstigt økosystem for social og stedbaseret innovation ved at lette samarbejds- og partnerskabsinitiativer mellem enheder inden for den sociale og cirkulære økonomi, almindelige virksomheder, finansieringsudbydere, lokale myndigheder og andre interessenter. Dette kan f.eks. gøres ved at:
  - i) oprette eller fremme sociale innovationsknudepunkter eller klynger af social og økologisk innovation med henblik på at opfylde lokale behov og afprøve fælles løsninger
  - ii) inddrage socialøkonomiske enheder i lokaludvikling styret af lokalsamfundet, herunder ved at gøre brug af de tilgængelige EU-finansieringsinstrumenter
  - iii) samarbejde med nationale og regionale kompetencecentre for social innovation for at opbygge netværk, styrke kapacitet og synergier, fremhæve effektivitet og udvikle vigtige værktøjer og metoder til at stimulere social innovation
- b) sikre, at politikken for den sociale økonomi har forbindelse til industripolitikken og til omstillingen til en digital, klimaneutral og cirkulær økonomi, f.eks. via netværkende teknologiske og sociale innovationscentre, og fremme den sociale økonomi som et middel til at styrke retfærdigheden og offentlighedens accept af omstillingerne i betragtning af dens orientering mod samfundsmæssige mål og det forhold, at den sociale økonomi er rodfæstet i lokalsamfundene
- c) tilpasse de lovgivningsmæssige rammer med henblik på at støtte socialøkonomiske enheder i den cirkulære økonomi, f.eks. sikre, at der findes de rette incitamenter for virksomheder til at donere usolgte og returnerede varer til socialøkonomiske enheder med henblik på reparation og genbrug i stedet for at destruere varerne og for enkeltpersoner til at donere brugte varer, sikre, at socialøkonomiske enheder har adgang til affaldsstrømmen, inddrage dem i affaldsforebyggelsesstrategier og give fødevarerbanker tilladelse eller tilskyndelse til at indsamle fødevareroverskud
- d) fremme lokaludvikling og territorial samhørighed gennem samfundsbaseerede initiativer og økosystemer i den sociale økonomi, f.eks. energifællesskaber, fælles mobilitetsløsninger, kooperativer af digitale platforme, plejetjenester, økonomisk overkommelige boliger og socialt boligbyggeri, landbrugskooperativer og lokale korte fødevarer kæder og -markeder, så borgerne kan få adgang til lokalt baserede produkter og tjenester
- e) fremme socialøkonomiske enheders adgang til digitale værktøjer og nye teknologier såsom open source, blockchain og distributed ledger-teknologi, big data og kunstig intelligens og tilskynde offentlige myndigheder til at støtte udviklingen af open source-software i samarbejde med den sociale økonomi og andre relevante interessenter
- f) fremme inddragelsen af socialøkonomiske enheder i lokal- og regionaludviklingen ved at integrere dem i de eksisterende erhvervs- og innovationsstøtteøkosystemer.

UDVIKLING AF GUNSTIGE RAMMER FOR DEN SOCIALE ØKONOMI

9. Det henstilles til medlemsstaterne at udvikle politiske og lovgivningsmæssige rammer, der muliggør og støtter den sociale økonomi. Med henblik herpå opfordres de til at udforme og gennemføre omfattende strategier, der anerkender og stimulerer den sociale økonomi, eller tilpasse eksisterende strategier eller andre politiske initiativer i overensstemmelse med denne henstilling, Unionens handlingsplan for den sociale økonomi og andre EU-politiske retningslinjer.
10. Det henstilles til medlemsstaterne at indføre mekanismer for høring og dialog mellem de offentlige myndigheder og organisationer, der repræsenterer den sociale økonomi. Dette kan omfatte nedsættelse af grupper på højt plan og støtte til fremkomsten og udviklingen af repræsentative netværk for socialøkonomien.
11. I de strategier eller andre politiske initiativer, der er omhandlet i punkt 9, bør medlemsstaterne anerkende socialøkonomiens centrale principper, karakteristika og omfang og anerkende, at de kan antage en række forskellige retlige former og statusser og er specifikke for forskellige nationale, regionale og lokale love og praksisser. I den forbindelse henstilles det til medlemsstaterne at styrke samarbejdet med lokale og regionale myndigheder om udviklingen af den sociale økonomi.

12. Det henstilles til medlemsstaterne at investere i udviklingen af deres embedsmænds og myndigheders forståelse af socialøkonomien gennem uddannelsesprogrammer og tværnationale eller interregionale kapacitetsopbygningsinitiativer, herunder initiativer under Interreg Europa-programmet som fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1059 ⁽³⁵⁾. Initiativerne bør fokusere på peerlæring og udveksling af bedste praksis med særlig vægt på at fremme samarbejdet mellem regionale og lokale myndigheder samt interessenter i den sociale økonomi. Kommissionen vil støtte dette arbejde som beskrevet i denne henstillings punkt 23, litra a), nr. iii).
13. Det henstilles til medlemsstaterne, hvis det er relevant, at forstærke den sociale økonomis rolle i deres internationale samarbejds- og udviklingspolitikker og styrke deres støtte til socialøkonomiske enheder i udviklingslandene.

Adgang til offentlig og privat finansiering

14. Det henstilles til medlemsstaterne at skabe et gunstigt miljø for social finansiering på nationalt, regionalt og lokalt plan, navnlig gennem:
  - a) kortlægning af finansieringsstrukturerne for socialøkonomiske enheder, finansielle formidlere og støtteorganisationer og vurdering af deres behov og effektiviteten af eksisterende støtteordninger
  - b) nemmere adgang for socialøkonomiske enheder til finansiering på det rette trin i deres udvikling, som er skræddersyet til deres behov, herunder tilskud og andre subsidier, egenkapital- eller kvasiegenkapitalfinansiering til opstartsfasen eller fremmedkapital-, egenkapital-, kvasiegenkapital- eller mezzaninfinansiering i opskaleringsfasen, og innovative finansieringsordninger såsom offentlig-private partnerskaber, crowdfundingplatforme og kombinationer af forskellige typer finansielle instrumenter eller tilskud og finansielle instrumenter
  - c) fremme af detailinvestorers adgang til bæredygtige forretningsmodeller, sektorer, produkter og tjenesteydelser, der drives af eller støttes af den sociale økonomi
  - d) evaluering af kriterierne for adgang til offentlige finansieringsprogrammer, herunder programmer rettet mod almindelige virksomheder, for at undgå, at de ikke skaber unødige hindringer for socialøkonomiske enheder
  - e) mobilisering af privat finansiering ved at stille offentlige garantiordninger til rådighed i overensstemmelse med statsstøttere reglerne, hvor det er nødvendigt, for at tilskynde specialiserede og almindelige bidragsydere til at finansiere socialøkonomiske enheder
  - f) øget bevidsthed om socialøkonomiske enheders særlige karakteristika og behov for at forbedre almindelige private finansieringsyders kapacitet til at tilbyde skræddersyet finansiell støtte
  - g) lettere adgang til virksomhedsudvikling og støtte til investeringsparathed for socialøkonomiske enheder i hele deres livscyklus, f.eks. gennem oplysningsstøtteordninger for væksthuse rettet mod almindelige virksomheder, acceleratorer og andre støtteorganisationer med henblik på at udvide deres støtte til socialøkonomiske enheder, herunder kapacitetsopbygningsmuligheder for ledere af socialøkonomiske enheder
  - h) målrettet finansiell støtte og kapacitetsopbygning for at lette virksomhedsoverdragelser til arbejdstagere gennem kooperativer og andre relevante socialøkonomiske former, samtidig med at arbejdstagerne sikres ledsagende tjenester og oplysninger om de potentielle omkostninger og fordele herved
  - i) tilbud om ordninger, der øger tilgængeligheden af finansiering for socialøkonomiske enheder, f.eks. ved at give individuelle sparere eller ansatte, der deltager i arbejdsgiverfinansierede pensionsordninger eller opsparingsordninger, mulighed for at vælge en plan, der investerer en del i en social virksomhed
  - j) bedst mulig udnyttelse af de midler, der er til rådighed via fondene under samhörighedspolitikken, herunder Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) samt under InvestEU's medlemsstatsdel, genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre internationale, nationale og regionale ressourcer, ved at gennemføre foranstaltninger og initiativer, der er specifikt udformet til socialøkonomiske enheder

⁽³⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1059 af 24. juni 2021 om særlige bestemmelser for målet om europæisk territorialt samarbejde (Interreg), der støttes af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og de eksterne finansieringsinstrumenter (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 94).

- k) anvendelse af fi-compass-rådgivningstjenester om finansielle instrumenter under Unionens delte forvaltning til at udvikle tilbagebetalingspligtige finansieringsinstrumenter gennem fondene under samhørighedspolitikken.

Adgang til markeder og offentlige indkøb

15. Det henstilles til medlemsstaterne at tilskynde deres ordregivende myndigheder til at købe varer og tjenesteydelser strategisk og til at forfølge sociale mål, idet der også tages hensyn til social innovation og miljømæssige mål. Med henblik herpå opfordres de til at gøre fuld brug af de værktøjer, der er til rådighed i henhold til Unionens regler for offentlige udbud, herunder dem, der vedrører tilrettelæggelsen af visse tjenester, nemlig personrelaterede tjenesteydelser og tjenesteydelser af almen interesse, gennem en særlig ordning, der er inspireret af solidaritetsprincippet. Fremme af udbredelsen af socialt ansvarlige og innovative løsninger i forbindelse med offentlige udbud kan omfatte forskellige typer politiske værktøjer, herunder:

- a) vedtagelse af politiske retningslinjer og indkøbsstrategier, herunder eventuelle officielle mål, støttet af ledelsen og med et engagement hele vejen fra det politiske niveau til centrale beslutningstagere og budgetforvaltere
- b) vejledning på det eller de relevante administrative niveauer for at lette socialøkonomiske enheders adgang til offentlige udbud
- c) øget bevidsthed om merværdien af socialt ansvarlige offentlige udbud blandt ordregivende myndigheder og virksomheder og adgang til ekspertise for ordregivende myndigheder og socialøkonomiske enheder
- d) tilskyndelse af de ordregivende myndigheder til i udbudsdokumenterne at henvise til specifikke forpligtelser i henhold til social- og arbejdsmarkedslovgivningen og kollektive overenskomster såvel som sociale og miljømæssige kriterier, der gælder for udbuddet ⁽³⁶⁾, anmode budgetterne om at bekræfte overholdelsen heraf og indføre overvågningsforanstaltninger
- e) tilskyndelse til en struktureret, gennemsigtig og ikkeforskelsbehandlende dialog med socialøkonomien og andre interessenter med henblik på at udforme en socialt ansvarlig strategi for offentlige udbud.

16. Det henstilles til medlemsstaterne at opfordre deres ordregivende myndigheder til at gøre bedre brug af de fleksible bestemmelser i EU's eksisterende retlige rammer for at hjælpe socialøkonomiske enheder med at få adgang til markedet, f.eks. ved at:

- a) fremme markedsdialogen, navnlig ved at gennemføre gennemsigtige og inkluderende indledende markedsundersøgelser med et målrettet udvalg af potentielle leverandører
- b) reservere kontrakter til virksomheder, der arbejder for integration på arbejdsmarkedet, eller til operatører, der i deres arbejdsstyrke beskæftiger en andel af personer med handicap eller dårligt stillede arbejdstagere på mindst 30 %, i overensstemmelse med artikel 24 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/23/EU ⁽³⁷⁾, artikel 20 og 77 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU ⁽³⁸⁾ og artikel 38 og 94 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/25/EU ⁽³⁹⁾
- c) fastsætte forholdsmæssige og inkluderende udvælgelseskriterier for at gøre det muligt for små og innovative sociale virksomheder at byde på kontrakter
- d) bevæge sig væk fra logikken om den laveste pris ved at anvende sociale tildelingskriterier i overensstemmelse med reglen om »det økonomisk mest fordelagtige tilbud« og sociale kontraktbestemmelser og fastsætte krav til ydeevne eller funktion på forskellige stadier af udbudsprocedurerne, herunder i tekniske specifikationer

⁽³⁶⁾ Artikel 30, stk. 3, i direktiv 2014/23/EU, artikel 18, stk. 2, i direktiv 2014/24/EU og artikel 36, stk. 2, i direktiv 2014/25/EU.

⁽³⁷⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/23/EU af 26. februar 2014 om tildeling af koncessionskontrakter (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 1)

⁽³⁸⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 65).

⁽³⁹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/25/EU af 26. februar 2014 om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester og om ophævelse af direktiv 2004/17/EF (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 243).

- e) opdele kontrakter i delkontrakter i overensstemmelse med artikel 46 i direktiv 2014/24/EU og artikel 65 i direktiv 2014/25/EU, også med henblik på at lette samarbejdet mellem almindelige virksomheder og socialøkonomiske enheder, og anvende enkle ordninger, navnlig for sociale og andre specifikke tjenesteydelser, for at gøre processen mere tilgængelig for socialøkonomiske enheder
  - f) kræve specifikke mærker i de tekniske specifikationer, tildelingskriterierne eller vilkårene for kontraktens udførelse, når de har til hensigt at købe bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser med specifikke sociale eller miljømæssige karakteristika, i overensstemmelse med artikel 43 i direktiv 2014/24/EU og artikel 61 i direktiv 2014/25/EU.
17. For at hjælpe socialøkonomiske enheder med at udvide deres rækkevidde henstilles det til medlemsstaterne at fremme samarbejdet mellem socialøkonomiske enheder og almindelige virksomheder, navnlig ved at:
- a) øge bevidstheden om social merværdi ved at fremme bedste praksis, der tilskynder almindelige virksomheder til at inddrage sociale virksomheder i deres langsigtede forsynings- og værdikæder og forbrugerne til at købe varer eller tjenesteydelser produceret af socialøkonomiske enheder, også kendt som »køb socialt«-bevægelsen
  - b) øge udbuddet af mentorordninger, matchmaking og hjælpeydelse for at hjælpe socialøkonomiske enheder med at udvikle langsigtede partnerskaber med erhvervslivet som helhed
  - c) fremme og støtte arbejdstagere fra sociale virksomheder, som arbejder med integration på arbejdsmarkedet, i at samarbejde med almindelige virksomheder for at få erfaring på det åbne arbejdsmarked
  - d) hjælpe socialøkonomiske enheder og iværksættere med at gøre bedst mulig brug af nye teknologier til at få adgang til private markeder gennem socialøkonomiske onlineplatforme, kollaborative rum og digitale fællesskaber.

Statsstøtte

18. Når en støtteforanstaltning til fordel for socialøkonomien udgør statsstøtte og med respekt for de gældende regler, henstilles det til medlemsstaterne at gøre bedst mulig brug af statsstøttereglernes anvendelsesområde til støtte for den sociale økonomi som fastsat i forordning (EU) nr. 651/2014, reglerne om tjenesteydelser af almen økonomisk interesse og de minimis-reglen ved:
- a) at anvende forordning (EU) nr. 651/2014, navnlig:
    - i) overveje investeringsstøtte til små og mellemstore virksomheder (SMV'er), f.eks. til køb af aktiver i social infrastruktur i overensstemmelse med artikel 17 i forordning (EU) nr. 651/2014, og fremme anvendelsen af regional investeringsstøtte til støtteberettigede områder i overensstemmelse med nævnte forordnings artikel 14
    - ii) gøre bedst mulig brug af de bestemmelser, der tillader risikofinansieringsstøtte til SMV'er i overensstemmelse med artikel 21 og 21a i forordning (EU) nr. 651/2014, f.eks. ved at oprette investeringsfonde med deltagelse af private investorer til specifikt at støtte sociale virksomheder, herunder ved at undersøge indrømmelse af skatteincitament til uafhængige private investorer, som er fysiske personer, der yder risikofinansiering direkte eller indirekte til de støtteberettigede virksomheder
    - iii) overveje etableringsstøtte, der gør det muligt for små, unoterede og unge virksomheder at modtage en række støtteinstrumenter såsom lån på lempelige vilkår, forsikringer med lave præmier eller tilskud i overensstemmelse med artikel 22 i forordning (EU) nr. 651/2014
    - iv) investere i mennesker ved at vedtage støtteordninger til reintegration på arbejdsmarkedet af dårligt stillede eller meget dårligt stillede arbejdstagere i overensstemmelse med artikel 32 og 35 i forordning (EU) nr. 651/2014

- v) fremme fuld inklusion af handicappede arbejdstagere i alle typer virksomheder med støtte fra specifikke tilskud, herunder løntilskud, til virksomheder i overensstemmelse med artikel 33 og 34 i forordning (EU) nr. 651/2014
  - vi) støtte opførelse eller opgradering af lokal infrastruktur, som kan omfatte lokal social infrastruktur, ved at yde støtte til dækning af forskellen mellem investeringsomkostningerne og driftsoverskuddet ved investeringen i overensstemmelse med artikel 56 i forordning (EU) nr. 651/2014
  - vii) overveje at støtte proces- og organisationsinnovation for alle typer virksomheder, herunder socialøkonomiske enheder og opstartsvirksomheder, med henblik på at udvikle teknologi samt støtte større innovative virksomheder med henblik på at samarbejde med socialøkonomiske enheder, hvis de er SMV'er, i overensstemmelse med artikel 29 i forordning (EU) nr. 651/2014
  - viii) støtte den digitale og den grønne omstillings succes ved at gøre brug af de tilgængelige muligheder i overensstemmelse med artikel 25-28 og artikel 36 i forordning (EU) nr. 651/2014
- b) i overensstemmelse med de gældende statsstøtteregler at undersøge, hvilke tjenester, der leveres af socialøkonomiske enheder, der kan defineres og finansieres som tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, f.eks. inden for integration af sårbare personer på arbejdsmarkedet, i socialt boligbyggeri eller inden for sundheds- og socialtjenester såsom børnepasning, ældrepleje eller personer med handicap. Kompensation for tjenester, der opfylder sociale behov, kan endda på visse betingelser fritages for anmeldelsespligten, uanset størrelsen af den modtagne kompensation, i henhold til Kommissionens afgørelse 2012/21/EU ⁽⁴⁰⁾
- c) at udnytte mulighederne for at yde gennemsigtige de minimis-støttebeløb, idet der tages hensyn til, at enheder, der har fået til opgave at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, har en højere tærskel.

Beskatning

19. Uden at det berører statsstøttereglerne, henstilles det til medlemsstaterne at overveje foranstaltninger til at:

- a) sikre, at skattesystemerne ikke hindrer udviklingen af den sociale økonomi, og vurdere, om skattesystemerne i tilstrækkelig grad fremmer dens udvikling
- b) udvikle skatteincitamenter for den sociale økonomi, hvis de ikke allerede findes, i overensstemmelse med deres socialpolitiske mål og den nuværende praksis i medlemsstaterne og i overensstemmelse med EU-retten, som kan omfatte:
  - i) fritagelse for selskabsskat på overskud, der tilbageholdes af socialøkonomiske enheder
  - ii) indkomstskatteincitamenter i form af fradrag eller skattnedsættelse til private eller institutionelle donorer eller en udpegelsesordning, i henhold til hvilken skatteyderne over for deres skattemyndigheder kan angive, hvor stor en procentdel af deres indkomstskatteindtægter skal henføres til almennyttige enheder
  - iii) skattefritagelser for arbejdsløshedsunderstøttelse modtaget som et engangsbeløb for at lette virksomhedsoverdragelser til arbejdstagerkooperativer
- c) gennemgå efterlevelseshylden for socialøkonomiske enheder og, hvor det er muligt, reducere den
- d) lette overholdelsen på et praktisk plan af almennyttige grænseoverskridende donationer til skattemæssige formål, f.eks. ved at udstede en standardformular for den modtagende enhed, der er etableret i en anden medlemsstat, om donationens størrelse, hvori både modtageren og donoren identificeres
- e) sikre, at socialøkonomiske enheder ikke anvendes til skatteunddragelse, skatteundgåelse, aggressiv skatteplanlægning eller hvidvaskning af penge, samtidig med at det sikres, at de dermed forbundne administrative procedurer er effektive og forholdsmæssige.

⁽⁴⁰⁾ Kommissionens afgørelse af 20. december 2011 om anvendelse af bestemmelserne i artikel 106, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på statsstøtte i form af kompensation for offentlig tjeneste ydet til visse virksomheder, der har fået overdraget at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse (EUT L 7 af 11.1.2012, s. 3).

Måling og forvaltning af sociale virkninger

20. I overensstemmelse med Kommissionens initiativer, der er omhandlet i punkt 23, litra a), nr. v), henstilles det til medlemsstaterne i samarbejde med socialøkonomiske enheder og repræsentative organisationer at støtte udbredelsen af metoder til måling og styring af virkninger, navnlig ved at:
- indarbejde praksis og metoder til måling og forvaltning af sociale virkninger i de nationale politikrammer og programmer, der er knyttet til den sociale økonomi
  - yde skræddersyet støtte baseret på god praksis for at hjælpe socialøkonomiske enheder med at indføre enkle og praktiske metoder til måling og forvaltning af virkninger, der forbedrer deres resultater, demonstrerer deres sociale indvirkning og letter adgangen til virkningsdrevet finansiering
  - tilskynde socialøkonomiske enheder til at måle deres virkning ved at opbygge kapacitet gennem målrettet omkostningseffektiv finansiering og til at anvende en del af de offentlige midler, de modtager (tilskud eller kontrakter), til at måle deres sociale virkninger.

Synlighed og anerkendelse

21. Medlemsstaterne henstilles til at øge bevidstheden om den sociale økonomi og om, hvordan den bidrager til at nå sociale og miljømæssige mål, navnlig ved:
- at overveje indførelse eller tilpasning af specifikke retlige former, retlige statusser, mærker eller certificeringsordninger for den sociale økonomi på grundlag af vurderinger af deres potentielle merværdi og overveje en potentiel frivillig gensidig anerkendelse af mærker og certificeringer, der anvendes i andre medlemsstater. Sådanne vurderinger bør se på, i hvilket omfang de kan forbedre forståelsen af den sociale økonomi og støtte dens udvikling ved at give adgang til specifikke fordele såsom fleksibilitet i specifikke udbud/udbudsprocedurer. Kommissionen vil støtte dette arbejde som beskrevet i punkt 23, litra a), nr. vi)
  - at støtte kommunikationskampagner og oplysningsarrangementer om den sociale økonomi, herunder for de yngre generationer, i samarbejde med de relevante forvaltningsniveauer og andre institutioner (f.eks. universiteter)
  - at udbrede vellykkede pilotinitiativer og god praksis under ledelse af socialøkonomiske enheder, fremme af foranstaltninger til at kopiere og opskalere denne gode praksis gennem socialøkonomiske netværk og offentlig kommunikation.
22. Det henstilles til medlemsstaterne at overvåge socialøkonomiens udvikling og resultater ved at stimulere forskning og indsamle statistikker og kvantitative og kvalitative data på en omkostningseffektiv måde, navnlig gennem:
- optimal udnyttelse af den tilgængelige støtte fra Kommissionen til i) at udvide deres nationale regnskabssystemer for at indsamle supplerende og sammenlignelige data (satellitregnskaber) og ii) at tilpasse centrale husstandsundersøgelser (såsom arbejdsstyrkeundersøgelsen og de undersøgelser, der indgår i EU-SILC) for at indsamle oplysninger om deltagelse i den sociale økonomi, herunder opdelt data om køn og alder (og om muligt andre opdelinger) med henblik på at forstå den sociale økonomis indvirkning på jobskabelsen
  - tilskyndelse til samarbejde om udvikling af statistikker mellem offentlige myndigheder, forskningsorganisationer og den sociale økonomi og samtidig udvide viften af informationskilder såsom registre, administrative data, undersøgelser og folketællinger med henblik på at indsamle nøjagtige data
  - støtte til akademisk og uafhængig forskning i socialøkonomiske emner, herunder gennem samarbejde mellem den akademiske verden, offentlige myndigheder og den sociale økonomi.

EU-STØTTE

23. Rådet hilser det velkommen, at Kommissionen agter at støtte gennemførelsen af denne henstilling ved at samarbejde med medlemsstaterne om at udvikle befordrende politiske og lovgivningsmæssige rammer for den sociale økonomi. Dette omfatter bl.a.
- gennemførelse af de initiativer, der er bebudet i handlingsplanen for den sociale økonomi, herunder:
    - lancering og vedligeholdelse af EU's socialøkonomiske portal, et klart kontaktpunkt for socialøkonomiske interessenter, hvor de kan finde oplysninger om EU-finansiering, politikker, netværk/platforme og initiativer, herunder kapacitetsopbygning

- ii) offentliggørelse af analyser af de eksisterende beskatningsrammer for socialøkonomien i medlemsstaterne, af den skattemæssige behandling af grænseoverskridende almennyttige donationer og af princippet om ikkeforskelsbehandling
- iii) fremme af peerlæringsmuligheder for offentligt ansatte om emner vedrørende den sociale økonomi ved at arrangere webinarer og workshops. Disse arrangementer kan baseres på kortlægning og indsamling og udveksling af god praksis inden for en række politikområder, der er relevante for den sociale økonomi, så deltagerne kan dele viden og udpege vellykkede strategier eller relevante politikinitiativer. Arrangementerne kan også tjene som en mulighed for regelmæssig udveksling af bedste praksis og peerlæring mellem socialøkonomiske koordinatore fra medlemsstaterne
- iv) målrettet indsamling af kvalitativ og kvantitativ dokumentation for, hvordan socialøkonomien fungerer i og socialøkonomiens struktur i medlemsstaterne, herunder ved at støtte forskning under Horisont Europas arbejdsprogram for 2023-2024 ⁽⁴¹⁾
- v) støtte til udviklingen af måling og forvaltning af sociale virkninger ved at kortlægge og gennemgå eksisterende praksis, herunder hvordan de opfylder socialøkonomiske enheders behov og kapacitet, for at forbedre forståelsen og lette udbredelsen heraf ⁽⁴²⁾. Dette arbejde vil blive udført i tæt samråd med interessenterne og vil sigte mod at udvikle enkle standardmetoder for socialøkonomiske enheder til at vurdere og påvise deres sociale virkninger
- vi) iværksættelse af en undersøgelse af nationale socialøkonomiske mærker og certificeringsordninger, der kortlægger aktuelle initiativer, identificerer god praksis, fælles træk og kriterier og giver medlemsstaterne en fælles tilgang og vejledning med henblik på frivillig gensidig anerkendelse
- vii) tilbud til medlemsstaterne om teknisk støtte til reformer, der har til formål at sætte skub i den sociale økonomi både bilateralt og mellem flere lande
- viii) fremme af tværnationalt samarbejde inden for social innovation gennem det europæiske kompetencecenter for social innovation, den europæiske konkurrence om social innovation og det fremtidige netværk af sociale iværksættere og innovatorer, der støttes under programmet for det indre marked
- ix) støtte til den fælles gennemførelse af omstillingsforløbet for det industrielle økosystem for »nærøkonomi og social økonomi« ⁽⁴³⁾ ved at indsamle interessenternes tilsagn og lette samarbejdet mellem økosysteminteresser om den grønne og den digitale omstilling
- x) fortsat forbedring af adgangen til finansiering for sociale virksomheder og andre socialøkonomiske enheder, f.eks. gennem de finansielle produkter under InvestEU-programmet
- xi) anvendelse af socialt ansvarlige indkøbspraksisser i Kommissionens udbudsprocedurer
- xii) drift af det politiske akademi for iværksætteri blandt unge, som fremmer iværksætteri blandt unge, herunder for kvindelige og sociale iværksættere, ved at arbejde sammen med nationale beslutningstagere og netværk for iværksætteri blandt unge
- xiii) gennemførelse af en undersøgelse, der ser nærmere på, om den tilgængelige dokumentation berettiger en lempelse af reglerne for støtte til sociale virksomheders adgang til finansiering og for støtte til ansættelse af dårligt stillede eller meget dårligt stillede arbejdstagere som fastsat i forordning (EU) nr. 651/2014
- xiv) opgørelse af status over gennemførelsen af planen

⁽⁴¹⁾ Kommissionens gennemførelsesafgørelse om vedtagelse af arbejdsprogrammet for 2023-2024 inden for rammerne af særprogrammet til gennemførelse af Horisont Europa – rammeprogrammet for forskning og innovation og om finansieringen heraf (COM(2022) 7550).

⁽⁴²⁾ Kommissionen offentliggør sammen med OECD en rapport, der identificerer og udformer skræddersyede tilgange, som allerede er gennemprøvet af socialøkonomiske enheder i Europa, og som ser på deres formål, omfang og hovedtræk og illustrerer god praksis.

⁽⁴³⁾ Rapport »Omstillingsforløb for nærøkonomi og social økonomi«.

- b) overvågning og vurdering af gennemførelsen af denne henstilling
- c) på grundlag af medlemsstaternes rapporter, jf. punkt 27, udarbejdelse af en rapport, om evalueringen af de foranstaltninger, der er truffet som reaktion på denne henstilling, også i tæt samarbejde med Kommissionens relevante ekspertgrupper vedrørende socialøkonomi og sociale virksomheder, og som skal forelægges Beskæftigelsesudvalget og Udvalget for Social Beskyttelse til drøftelse.

GENNEMFØRELSE, KONTROL OG EVALUERING

- 24. Det henstilles til medlemsstaterne, idet der tages hensyn til nationale forhold, at de enten vedtager eller ajourfører deres socialøkonomiske strategier eller integrerer socialøkonomien i relevante strategier eller andre politiske initiativer senest 24 måneder efter vedtagelsen af denne henstilling.
- 25. I overensstemmelse med målene i denne henstilling henstilles det til medlemsstaterne at revidere og forbedre, hvor det er relevant, deres administrative og institutionelle strukturer på alle forvaltningsniveauer, f.eks. ved at overveje at:
  - a) oprette en »one-stop-shop« for at kunne yde nem og gnidningsløs støtte til socialøkonomiske enheder på områder såsom adgang til finansiering og anden støtte
  - b) oprette nationale, lokale eller regionale socialøkonomiske kontaktpunkter, der fungerer som ambassadører for den sociale økonomi og fremmer sektoren, yde peer-to-peer-støtte, lette adgangen til EU-finansiering og national finansiering og samarbejde med nationale og regionale myndigheder, der forvalter EU-midler
  - c) udpege socialøkonomiske koordinatore i nationale offentlige institutioner. Disse koordinatore bør have et klart mandat, et klart ansvar og tilstrækkelige ressourcer til at muliggøre en effektiv koordinering og overvågning af denne henstilling og til at sikre konsekvens i den politiske beslutningstagning på tværs af ministerier og med EU-institutionerne.
- 26. Det henstilles til medlemsstaterne på nationalt plan at overvåge og evaluere de skridt, der er taget for at nå de mål, som er fastsat i denne henstilling, herunder gennem regelmæssig dialog med regionale og lokale myndigheder og socialøkonomiske enheder eller repræsentative organisationer for at informere, rådgive og ledsage evalueringen, overvågningen og gennemførelsen af deres socialøkonomiske strategier eller andre relevante politiske initiativer vedrørende socialøkonomien.
- 27. Det henstilles til medlemsstaterne, at de aflægger rapport til Kommissionen om deres fremskridt med gennemførelsen af denne henstilling senest fire år efter dens vedtagelse og igen fem år derefter. For at begrænse den administrative byrde bør rapporteringen gøre bedst mulig brug af eksisterende værktøjer og tage hensyn til nationale forhold.

Udfærdiget i Bruxelles, den 27. november 2023.

På Rådets vegne
Y. DÍAZ PÉREZ
Formand